

Inleiding

Drie regio's zijn van belang als vaste pleisterplaats voor ganzen in België:

- 1) Damme en de secundaire refugia in de kustpolders van Blankenberge, Meetkerke, Zuienkerke en Ramskapel-le (ten dele zone van 6250 ha. jachtverbod op ganzen).
- 2) Het Zwin en aangrenzende polders, Knokke, (aansluitend bij West-Zeeuws Vlaanderen).
- 3) Beneden-Schelde, omgeving Antwerpen: voornamelijk polders van de Linkeroever (Doel, Prosperpolder) en Zandvliet (aansluitend bij Saaf-tinge).

Meestal zijn er relatief weinig inter-relaties tussen deze zones, hoewel soms gedeeltelijk slaaptrek uit Damme naar het Zwin gebeurt; bij grote verstoring gaan ze meestal naar de Westerschelde. Normaal overnachten de ganzen te Damme (zonder open water!) en komen ook de vogels uit de polder ten noorden van Brugge hier slapen.

De kempense pleisterplaatsen (voornamelijk rietganzen) zijn klein en onstandvastig: uit 1974/75 bereikte ons geen enkele melding.

Bespreking (De cijfers voor Damme worden vergeleken met de gemiddelden over de periode 1965/66 - 1973/74).

Kolgans (Anser albifrons)

Aantallen ruim 50% lager dan normaal: wintergemiddelde Damme: 1040 (normaal 2.200 ex.), wintermaximum 2.950 op 25 januari (normaal + 6.400 op + 14 januari).

Aankomst en vertrekdata relatief vroeg: 5 november en 16 februari tegen normaal 16 november en 27 februari; de vogels verhuisden op het eind naar het Zwin, waar ze pas op 26 februari vertrokken.

Ook hier lage en kortstondige aantallen, evenals in de Scheldepolders (vergelijk met de piek van 4.200 in 1972/73). Lage aantallen zijn ten dele door het geringe percentage juvenielen te verklaren: Damme: 23,3% (op 2.111 ex.); Philippona telde in N-Nederland 16,0% op 6.000 ex.; in Slimbridge (Eng.) 26,7% op 300 ex. (gemiddeld percentage sedert 1965/66: 34,0%).

Rietganzen (Anser fabalis)

De piekaantallen in de Zwin-polder zijn te beschouwen als vrij laattijdige "uitlopers" van de West-Zeeuws-Vlaamse populatie. Door minder intensieve jacht in recente jaren is het gebied aantrekkelijker geworden. De aantallen in de Scheldepolders bleven uitzonderlijk laag; in Damme is deze soort nooit talrijk.

Kleine rietganzen (Anser brachyrhynchus)

De aantallen te Damme zijn relatief hoog: wintergemiddelde 325 ex. (normaal 275) en piekaantal 900 ex. op 12 december (normaal + 790 ex. op + 2 januari). Vrij vroege aankomst 3 november, tegen gemiddeld 8 november; zeer vroege wegtrek: 5 februari tegen normaal 22 februari.

Belangrijk is de toenemende vestiging bij Meetkerke (buiten jachtvrije zone) waar geregeld tot 350 ex. verbleven. Ook Zwin-aantallen zijn eerder uitzonderlijk; komt zelden in het Antwerpse.

Grauwe gans (Anser anser)

Dwerggans (Anser erythropus)

Zwin-aantallen tussen halftamme popula-
tie zijn moeilijk te bepalen. Schelde-
polder-gegevens vertonen het typisch
beeld: najaars- en (ditmaal zeer vroe-
ge) voorjaarsstrek. In Damme altijd
sporadisch.

Voor Damme gemeld in 8 van de 15 win-
ters sedert 1959/60, verschenen dit
jaar twee families: respectievelijk
5 ex. (3 juv.) en 3 ex. (1 juv.); de
waarnemingen liggen gespreid tussen
18 december en 5 februari.

Tabel: Overzicht ganzenaantallen in België in het seizoen 1974-75.

	A. anser	A. albifrons	A. fabalis	A. brachyrh.	A. erythrop.	Branta leuc.	B. bernicla	A. indicus
A. DAMME (maxima per decade)								
nov 1	-	6	-	70	-	-	-	-
2	-	6	-	88	-	-	-	-
3	-	40	-	520	-	-	-	-
dec 1	-	130	-	700	-	1	-	-
2	1	1490	3	900	1	1	1	-
3	-	2400	3	800	-	1	-	-
jan 1	2	2440	3	510	1	2	-	-
2	-	2400	2	160	5	3	-	-
3	2	2950	5	80	5	1	-	-
feb 1	2	1580	3	30	8	-	-	-
2	-	150	-	-	-	-	-	1
B. ZWIN								
dec 28	-	-	-	-	-	-	1	-
jan 4	-	-	122	4	-	-	-	-
12	-	85	116	12	-	-	-	-
16	-	-	1100	-	-	-	-	-
18	-	-	485	82	-	-	-	-
23	-	1	875	35	-	1	-	-
28	-	45	295	-	-	-	-	-
feb 1	-	-	420	-	-	-	-	-
14	-	203	3	-	-	-	-	1
16	-	238	2	-	-	-	-	1
21	-	200	-	-	-	-	-	-
C. SCHELDE								
nov 10	40	-	-	-	-	-	-	-
23	60	-	-	-	-	-	-	-
jan 12	-	12	12	-	-	-	-	-
18	-	40	-	-	-	-	-	-
feb 2	175	-	-	-	-	-	-	-
9	-	350	-	-	-	-	-	-

Waarnemers: A. B: Kuyken, Burggraeve; C: Buldeel, De Ridder, Voet.

Dr. Eckhart Kuyken - IWRB-Belgische sectie; Lab. voor Oecologie der Dieren, Zoögeografie en Natuurbehoud, K.L. Ledeganckstraat 35, 9000-Gent.